

Varázsfuvola

Bemutató a Szegedi Nemzeti Színházban

Tamino, az ifjú herceg, Mozart Varázsfuvola című operájának hőse a boldogságot keresi. Az első felvonásban elindul és nehéz próbák, megpróbáltatások után, mielőtt lehullana a függöny, meg is találja. „A bátor győzött” — éneklük a színpadon, s a néző tudja, hogy ez a tanulság túlmutat a színházon, s mint minden nagy művészet igazsága, ez is a való életig hat. A boldogság nem születik magától, harcolni, küzdeni kell érte.

Ez a legfontosabb tanulsága a Varázsfuvola szövegek könyvének, amely egyébként egyáltalán nem hibátlan. Schikaneder, a libretto írója gyorsan, sebtében készítette: csod szélén álló színházát akarta megmenteni vele. A minden veszedelemmel megbirkózó hercegen kívül van ebben a történetben gonosz hatalom, csúnya boszorkányból szépséges lánnyá változó tündér, rabszolgában élő csodálatosan szép királylány, bűvös fuvola és még bűvösebb harangjáték. Schikaneder színpadán szinte mindig megjelenik, amit a XVIII. században bele tudtak képzelni a mesévilágba.

De nem ez a tarka sokféleség, sokszínűség a szövegek könyv hibája. Meseoperáról van szó. A világos mondanivaló kétségtelenül mélyrehatóan emberi és igaz. A cselekmény színessége, tarkasága, mozgalmassága egyetlen nézőt sem zavar: nem kuszálja össze a mondanivalót. A szövegek könyvnek az a legfőbb baja, hogy két fészereplőnek, az Éj királylányának és Sarastrónak, a főpapnak a jellemét nem egyenesen mutatja be. Az opera elején az Éj királylány a jót, Sarastro a rosszat képviseli. Aztán kiderül, hogy ez éppen fordítva van. Ebben egyrészt az a zavaró, hogy a néző, aki az első felvonás kezdetén olyan szívesen ajándékozta rokonszenvét és szánalmát az Éj királylánynek, nehezen tudja érzelmeit később Sarastróra átvinni. Másrészt ebből a jellemépítésből egyéb ellentmondások is származnak. Azonkívül, hogy Sarastro mélyen érző, jószágos főpap — mai szóhasználat: igazi humanista — nem tudjuk és nem értjük pontosan, mit is akar ő tulajdonképpen.

Az azonban, hogy mit mond a zene, nagyonis világos. Mozart muzsikája azt hangsúlyozza, ami a szövegek könyvben az emberiséggel, a humánussal van kapcsolatban. Emberszeretet, optimizmus, hit sugárzik ebből a zenéből, mosoly, kedvesség van minden ütemében, ezeryni szín, hangulat árad belőle. Nem csoda, hogy ez a zene műfajt teremtett: őse és egyben »fejdelme« lett a későbbi úgynevezett varázsoperáknak.

Maga a történet

mesék világában, tehát konkrét helyen és időn kívül játszódik. Keleti motivációja azonban ennek ellenére igen erőteltjes. Sarastro az egyiptomi Isis isten főpapja, Tamino keleti herceg, a keleti világ közelségére utalnak a

szerecsen rabszolgák is. A Szegedi Nemzeti Színház előadása nem hangsúlyozza ezt a keletiséget. Versényi Ida ihletett rendezése az időtlenségbe helyezte a művet. Sarastro természetesen megmarad Isis főpapjának, de Tamino például már nem keleti herceg. Székely László sikerült díszletel sem tartalmaznak keleti motívumokat, s Kemenes Fanny jelmezei sem utalnak ilyen színhelyre.

Ez a felfogás nemcsak azért szerencsés, mert ezzel a mű mondanivalója általánosabb érvényű jelentést kapott, hanem azért is, mert az opera világa így egységesebbé vált. A keleti motívumok mellett a mű egyes részletei ugyanis határozottan a német népi életből és népi képzeletből származnak. Papageno például jellegzetesen német népi figura. Az időtlenségben, abban tehát, hogy a hely és az idő nem konkrétizált, Papageno jobban elfér, mint a hangsúlyozott keleti környezetben.

A meseszerűség és az időtlenség sok mindent indokol és magyaráz. Néhány megoldás stílusosan modernségét azonban mégis szövege megdöbbentően modern szerkezeten érkezik a színpadra. Olyan ez a lebegő alkotmány, mintha egy óriás léggömb kosara lenne. Az utolsó részben a két pap jelmeze határozottan úrhajós ruhára emlékeztet. Mindkét megoldás kéri az opera sajátos mesevilágából.

Nagyobb baj az Éj királylányának felemás megjelenítése. Ez a nő a goncszt testitit meg. Értelmezésbeli tévedés, hogy a szegedi előadásban rokonszenves hősként látjuk. Mesevilágban vagyunk, nem kellett volna félni az erőteljes, direkt jellemzéstől. Ha nem is valami gonosz banyát, de egy csinos demont mindenesetre szívességekben látnunk volna a szegedi előadás cukrozott nyájasságú királylány helyett.

Ezeket a hibákat a varázsoz írként gyógyította Mozart tündéri muzsikája, amelyet a szegedi előadás magas színvonalon közvetített. Vasszy Viktor nagy gondossággal készítette elő a bemutatót. A mű az eredeti kézirat szerint szólt meg, javítva azokat a tévedéseket, romlásokat, amelyek a mű előadásában elterjedtek és általánossá váltak. A gondosság élményszerű tolmácsolást szült. A mozarti zene szépséges derűje elvenen élt és hatott a szegedi előadásban.

A közreműködő művészek közül legnagyobb sikerrel a Papagenót alakító Gyimesi Kálmán szerepelt. Maga a feladat is hálás: Papa-

geno az opera egyik légszínesebb, legérdekesebb figurája. A fiatal szegedi művész sokszínű, árnyalt alakítással keltette életre a figurát, jellegzetesen népi alakot formált, s nemcsak mint énekes, hanem mint színész is igen figyelemreméltó alkott. Papagenója rendkívül kifejező, plasztikus és karakterisztikus. Az előadás másik meglepetése Réti Csaba Tamino-alakítása volt. Véleményünk szerint a fiatal énekes fejlődésének jelentős állomásává vált ez a szerep. Előadásmódja kiforrtabb, érettebb, hangjának csengése árnyaltabb, ugyanakkor erőteljesebb, hősibb, mint korábbi szerepeiben.

Magas színvonalú alakítást nyújtott Pamina szerepében Berdál Valéria. Kulturált éneke, kifejező játékának az előadás egyik legjobb teljesítményét köszönhetjük. Sinkó György, mint Sarastro sikerrel igyekezett hitelesíteni a főpap ellentmondásos jellemét. Éneke végig kifejező, előadásmódja magas színvonalú. Az Éj királylányának három udvarhölgye, Karikó Teréz, Turján Vilma és Ivánka Irén főlényen biztonság, nagy tudással, a szólam lényegére, mondanivalójára ügyelve stílusosan, szépen énekel. Horváth József (Örgypap) és Vargha Róbert (Egy pap) jól megfelelt a szerep és a szólam követelményeinek. Mucsi Sándor Monostosa ismét bizonyította, hogy a művész jól megállja a helyét a legigényesebb operákban is. Bokay Mária, mint Papageno jó eltalált alakítást nyújtott. Mére Ottília az Éj királylány szerepében technikailag kifogástalanul énekel, hangszíne azonban nem eléggé drámai. Emiatt a gonosz asszony szerepében nem nyújthatott teljes értékű illúziót.

Befejezésül jegyezzük fel a három kedves nemtő nevét: Vámosi Évi, Szomora Ági, Szűts Kati.

Örkös László

Móra Ferenc-emlékest a Móra Ferenc Művelődési Otthonban

Szeged harminc esztendeje elhunyt nagy írójának, Móra Ferencnek emlékére ünnepséget rendezett a Hazafias Népfőrt városi bizottság, a városi tanács művelődési osztálya, valamint a Tudományos Ismételtesítő Társulat tegnap

este 6 órakor a felsővárosi Móra Ferenc Művelődési Otthonban.

Az emlékest keretében dr. Madácsy László egyetemi docens emlékeztetett Móra Ferenc munkásságáról és életéről. Színes, költői szavakkal méltatta a fiatalon újságíróként Szegedre érkezett és itt az újságírás mellett íróvá érett Móra Ferenc művészetét. Hangsúlyozta Móra költői, szépirói és újságírói munkásságának jellegzetes vonását: a dolgozó, egyszerű emberek szeretetét, a mellettük való állásfoglalást.

Az emlékest műsorát Korde Imre tanár, a szegedi Irodalmi Színpad vezetője rendezte, és a műsorban közreműködött az Irodalmi Színpad mellett a Szegedi Zeneművészeti Szalkiskola, valamint a Városi Balettiskola is. Móra Ferenc verseiből, elbeszéléseiből és tárcáiból adott elő Agai Katalin, Chikán Agnes, Gyürki László, Jobba Gabriella, Molnár Pirokska, Németh Annamária és Simon Márta, az Irodalmi Színpad tagjai. Szeghy Endre Altatódalát Hári Katalin énekelte. Baranyai László Chopin-etűdöket, Széll Zsuzsa pedig Chopin-varriációkat adott elő zongorán. A Városi Balettiskola növendékei Móra Ferenc Sétálni megy Panka című versére írt kis balettjátékot mutattak be

Vántus István

Mesterséges tavak, vízgyűjtésre

Több mint 40 víztároló tó épült eddig az országban. Rövidesen megkezdik már a vízgyűjtést a Toka-patak völgyében épített 18 méter magas gát is, amely majd 300 000 köbméter vizet tart vissza a gyűjtőcsatornába. A hatmillió köbméterű részére.

A vízügyi szakemberek vizsgálatai szerint a dombvidékeken meg több mint 170 millió köbméter vízhez jutna az ország. Ezekben a tavakban egyenként átlagosan 3 ezer holdnak ad majd öntözővizet a száraz évszakokban, de 7 helyen 10—10

millió, a Bodva-völgyében pedig 90 millió köbméter vizet lehetne összegyűjteni. Az idén hét 1—3 millió köbméterében épített 18 méter magas gát is, amely majd 300 000 köbméter vizet tart vissza a gyűjtőcsatornába. A hatmillió köbméterű részére.

Exportérdekeltégi részesedés a könnyűiparban

A könnyűipari gyármányok mintegy egyharmad része exportra kerül — s a növekvő kivittel, a külföldi vásárlók igényei, gyorsan változó kívánságai egyre bonyolultabb feladatokat rónak vállalatunkra. A népgazdasági érdeket figyelembevéve szükségesé vált sajátos árképzési és közvetlen anyagi ösztönzési rendszer bevezetése. A most megjelent miniszteri utasítás szerint az exportra termelő könnyűipari vállalatok ez évben már nemcsak a jövedelmezőségük javulásának arányában, hanem exporttevékenységük alapján is részesülnek nyereségrészesedésben.

Az idén nem fenyeget influenzajárvány

Időszerű tanácsok ● Miből nyerhetünk vitamint? ● A rejtélyes baleset oka: vitaminhiány

Ezen a télen eddig szerencsésen elkerülte hazánkat az influenzajárvány. Talán a tartós hideg óvott meg tőle?

Érdekes nyilatkozatot adott ezzel kapcsolatban a H. H. munkatársának dr. Bakács Tibor professzor, az Országos Közegészségügyi Intézet főigazgatója. Elmondotta a többi között, hogy téves az a hiedelem, mintha a kemény hideg kevésbé lenne kedvező az influenza terjedésének, mint az enyhüléses idő.

Az influenza előidézői

— A meghűléses betegségeket nem szabad összetéveszteni az influenzával — jelentette ki. — Ez utóbbit ugyanis többféle, — egymással rokon — vírus idézheti elő s az időjárás egymagában nem tudja döntően befolyásolni az influenzajárvány kialakulását. Csak attól függően hat a járvány terjedésére, illetve súlyosságára az időjárás, hogy mennyire veszi igénybe a szervezetet. Az elmúlt ötvennapos, megszakítás nélküli kemény hidegben a napfényt is nélkülöztük, s ez a szervezet vitaminellátását is kedvezőtlenül befolyásolta. A járvány elterjedése szempontjából azonban a gyorsan váltakozó hideg és meleg a legkedvezőtlenebb, mert ehhez nem tud elég gyorsan alkalmazkodni a szervezet.

A szervezetre igen fontos hatást gyakorolnak a vitaminok, amelyek hiánya legutóbb a fővárosban még balesetet is okozott. Két rejtélyesnek látszó súlyos közlekedési baleset előidézőjeként állapították meg ugyanis a szervezet vitaminhiányát.

Nemrégiben egy földalatti villamosszerelővel az állomáson belefutott az előtte álló kocsi; a másik: egy éjszakai szolgálati villamos az Üllői úton elütött egy embert. Mindkét vezető kijelentette, hogy nem látta maga előtt a kocsit, illetve az embert. A vezetők szeme a legbonyolultabb vizsgálat szerint is teljesen egészségesnek bizonyult. Végül kiderült, hogy a »tettes« az A-vitamin hiányából adódó farkasvaktság. Ez is a télnek köszönhető?

Helyes életrend és étrend

— Nyáron és ősszel, ez közismert, a szervezet a zöldségek bősége miatt vitaminokhoz, télen azonban az igény kielégítése gondot jelent. Az A és D jelű vitaminok ugyan hosszabb időn át tárolódnak a szervezetben, a B és C jelűek azonban szinte naponta utánpótlásra szorulnak. Tél végére viszont a hosszabb időn át raktározódó vitaminokból is kimerülhet a szervezet tartaléka, ilyenkor tehát már nem elég csupán a megfelelő táplálkozás, hanem szabad levegőn való tartózkodás, mozgás, napfény is szükséges!

Napi vitaminszükségletünk

Hasznos tudnunk, hogy a felnőtt ember egynapi átlagos vitaminszükségletét mivel fedezheti. Az alábbi felsorolásnál a számok a szükséges dekagrammot jelzik.

A vitaminból: 2 deka máj, sárgarépa, paraj, 3 cékla, sütőtök, 10

szardínia, téli vaj, paradicsompüré.

Az 1 deci csukamájolajban található mennyiség 25 napra elegendő.

B-1 vitaminból: 1/2 deka élesztő, 2,5 sertéshús, máj, vese, 4 mogoró, dió, 8 borsó, lencse, teljes kenyér, 10 paraj, marhahús, juhhús.

B-2 vitaminból: 1/2 deka élesztő, máj, 1 vese, 4 szardínia, tojássárgája, sovány sajt, 6 marhahús, tojás, paraj, 1 deci tej, 10 bab, borsó.

C vitaminból: 2,5 deka zöldpaprika, 8 karalábé (főzve 25), 10 kelbimbó (főzve 33), 14 fejes káposzta (főzve 125), 20 zöldborsó (főzve 40), 30 burgonya (főzve 50), 50 savanyúkáposzta (nyers), barack, cseresznye, 100 alma, szilva.

A zöldségek és a burgonya a szokásos téli tárolás mellett javasra C-vitamin tartalmuknak mintegy felét elvesztik. A MIRELIT-készítmények C-vitamin tartalom tekintetében csaknem teljes értékűek.

D vitaminból: 1/2 deka tojássárgája, gomba, sertésmáj, 1 lóhús, marhamáj, vaj, 3 sertéshús, juhtúró, tejszín, 5 nyári tej, túró.

Az 1 deci csukamájolajban található mennyiség 45 napra elegendő.

Több tapintattal

Végül még egy jó tanács:

— Ha jobb tapintattal lennénk egymás iránt, ha nem köhögnénk, tüszentennék villamoson, moziban, munkahelyen egymás arcába; ha nem fogdosnánk az üzletekben az élelmiszereket, ha jobban vigyáznánk nemcsak táplálkozásunkra, hanem a tisztálkodás higiénijára is, akkor még nagyobb mértékben szűkíthetnénk az influenza és általában a fertőző betegségek elterjedésének lehetőségét.

Nagymamák délutánja

Kedves esemény, re vannak. A szék is megjelenés kezdeményművészek — társadalmi névesség színhelyében Moldvai Ivánka nagymamája virágcsokor kíséretében tolmácsolta köszönetüket az óvónőknek. Ezt követően a nagycsoportos gyermekek és a kisunokák műsorral kedveskedtek a vendégeknek.

A szülői munkaközösség tagjai forró teával és süteménnyel kínálták a jelenlevőket. Meghatóva bevették át a nagymamák és óvónők által készített piros szívcekket. Közben zenés számra is.

A szék is megjelenés kezdeményművészek — társadalmi névesség színhelyében Moldvai Ivánka nagymamája virágcsokor kíséretében tolmácsolta köszönetüket az óvónőknek. Ezt követően a nagycsoportos gyermekek és a kisunokák műsorral kedveskedtek a vendégeknek.

A szülői munkaközösség tagjai forró teával és süteménnyel kínálták a jelenlevőket. Meghatóva bevették át a nagymamák és óvónők által készített piros szívcekket. Közben zenés számra is.

Nem gond már

a farsangi multság rendezése. Minden árut biztosít, kívánság szerint

a helyszínre szállít

a Szegedi Vendéglátó Vállalat. S. 14933